

การวิเคราะห์ส่วนประกอบความแปรปรวนของการบริหารแบบกระจายอำนาจของ
โรงเรียนเอกชนที่วัดผ่านเคอี่ซี: การวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้

นายเรืองเดช ศิริกิจ

ศูนย์วิทยพัทยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-5757-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์ส่วนประกอบความแปรปรวนของการบริหารแบบกระจายอำนาจของ
โรงเรียนเอกชนที่วัดผ่านเคอี่ซี: การวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้

นายเรืองเดช ศิริกิจ

ศูนย์วิทยพัทยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-5757-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

VARIANCE COMPONENT ANALYSIS OF PRIVATE SCHOOL'S DECENTRALIZED
MANAGEMENT MEASURING THROUGH KEC: A COMPARISON
AMONG LEARNING STRANDS

Mr. Ruangdech Sirikit

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Research

Department of Educational Research

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2003

ISBN 974-17-5757-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การวิเคราะห์ส่วนประกอบความแปรปรวนของการบริหารแบบกระจาย
อำนาจของโรงเรียนเอกชนที่วัดผ่านเคอี่ซี: การวิเคราะห์เปรียบเทียบ
ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้

โดย   นายเรืองเดช ศิริกิจ

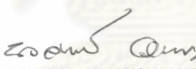
สาขาวิชา   ศึกษาศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อวยพร เรืองตระกูล

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

 ..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย)

 ..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อวยพร เรืองตระกูล)

 ..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอมอร จังศิริพรปกรณ)

เรื่องเดช ศิริกิจ: การวิเคราะห์ส่วนประกอบความแปรปรวนของการบริหารแบบกระจาย
อำนาจของโรงเรียนเอกชนที่วัดผ่านเคอีซี: การวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มสาระการ
เรียนรู้ (VARIANCE COMPONENT ANALYSIS OF PRIVATE SCHOOL'S
DECENTRALIZED MANAGEMENT MEASURING THROUGH KEC: A
COMPARISON AMONG LEARNING STRANDS)

อ.ที่ปรึกษา: ผศ. ดร. อวยพร เรื่องตระกูล, 188 หน้า. ISBN 974-17-5757-3

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความแปรปรวนของการบริหารแบบกระจาย
อำนาจระหว่างและภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ (2) ศึกษาลักษณะการบริหารแบบกระจายอำนาจ
ภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ การวิจัยครั้งนี้เป็นกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ
และเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือครูในโรงเรียนเอกชนศึกษาจำนวน
ทั้งหมด 167 คน วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการศึกษาเอกสารงานและ เอกสารการประชุมของ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ การสังเกต การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกสมาชิกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม
สาระ และแบบรายการประเมินหลัก (KEC) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา สถิติภาค
บรรยายและภาคสรุปอ้างอิง คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA), t-test และ การวิเคราะห์
เชิงเส้นระดับลดหลั่น (HLM)

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆของโรงเรียนเอกชนศึกษามีการบริหาร
แบบกระจายอำนาจในรูปแบบการแบ่งอำนาจ การบริหารแบบกระจายอำนาจมีความแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาเป็น
กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีการบริหารโดยวิธีกระจายอำนาจมากที่สุด ส่วนที่น้อยที่สุดคือกลุ่มสาระ
ภาษาไทยตามลำดับและพบว่าแหล่งความแปรปรวนที่ทำให้เกิดการบริหารแบบกระจายอำนาจ
มากที่สุดนั้นก็คือ ตัวสมาชิกในกลุ่มสาระการเรียนรู้นั่นเองโดยอธิบายความแปรปรวนในการ
บริหารแบบกระจายอำนาจได้เท่ากับร้อยละ 93.58

ภาควิชา..... วิทยาลัยการศึกษาศรีนคร..... ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา..... วิทยาลัยการศึกษาศรีนคร..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา..... 2546..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

458 37663 27: MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH

KEYWORD: DECENTRALIZED MANAGEMENT / KEY EVALUTION CHECKLIST / QUANTITATIVE RESEARCH / QUALITATIVE RESEARCH

RUANGDECH SIRIKIT: VARIANCE COMPONENT ANALYSIS OF PRIVATE SCHOOL'S DECENTRALIZED MANAGEMENT MEASURING THROUGH KEC: A COMPARISON AMONG LEARNING STRANDS

THESIS ADVISOR: ASSIST.PROF.AUYPORN RUENGTRAGUL, Ph.D., 188 pp. ISBN 974-17-5757-3

The purpose of this research were (1) to study the variation of decentralized management among learning strands and (2) to study the decentralized management among and within learning strands by qualitative method. The research method was a mixed quantitative and qualitative method. The sample used in this research consisted of 167 teachers from private school. The data was done by collected from minutes and documents of the learning strands, the observation and in depth interview obtained from the learning strand members, and key evaluation checklist (KEC). The data was analyzed by descriptive statistics, ANOVA, t-test and hierarchical linear model (HLM)

The results of this research showed that the learning strands in private school had the decentralized management in deconcentration form. There were significantly differences of decentralized management among the learning strands with the highest ones in the physical and hygiene learning strands and the lowest one in Thai learning strand respectively. The source of variations which was the main factor that led to decentralized management was the learning strands member which could be accounted for 93.58 percent of the variation in decentralized management.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Department Educational Research Student's signature [Signature]
Field of study Educational Research Advisor's signature [Signature]
Academic year 2003 Co-advisor's signature -

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญรูปภาพ.....	ฐ
บทที่	
1. บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
1. แนวความคิดที่เกี่ยวกับการปฏิรูป.....	7
2. แนวความคิดที่เกี่ยวกับการบริหารแบบกระจายอำนาจ	11
2.1 ความหมายของการบริหารแบบกระจายอำนาจ.....	12
2.2 ลักษณะของโรงเรียนที่มีการบริหารงานโดยใช้การกระจายอำนาจ.....	20
3. แนวคิดของแบบตรวจสอบรายการประเมินหลัก	
ขั้นตอนการพัฒนาแบบตรวจสอบรายการและการนำไปใช้ประโยชน์.....	25
3.1 แนวคิดของแบบตรวจสอบรายการประเมินหลัก.....	26
3.2 รูปแบบของแบบตรวจสอบรายการประเมินหลัก.....	28
3.3 การพัฒนาแบบตรวจสอบรายการเพื่อใช้ในการประเมิน.....	30
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34
การปฏิรูปการศึกษาโดยใช้การบริหารที่มีการกระจายอำนาจในต่างประเทศ.....	43
5. สนามที่ใช้ในการวิจัยและระบบการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนศึกษา.....	47
6. การเก็บข้อมูลและการประมวลผล.....	54

สารบัญ (ต่อ)

3. วิธีดำเนินการวิจัย	
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเชิงคุณภาพ.....	68
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาเชิงปริมาณ.....	77
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ตอนที่ 1 ลักษณะของกลุ่มประชากร.....	92
ตอนที่ 2 ลักษณะการบริหารงานแบบกระจายอำนาจโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม ภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้.....	96
ตอนที่ 3 ความแปรปรวนของกระบวนการบริหารแบบกระจายอำนาจ ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยภาพรวมและรายข้อ.....	112
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	131
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	155
อภิปรายผลการวิจัย.....	161
ข้อเสนอแนะ.....	164
รายการอ้างอิง.....	166
ภาคผนวก.....	171
ภาคผนวก ก ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	173
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	175
ภาคผนวก ค เครื่องที่ใช้ในการวิจัย.....	178
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	188

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 รูปแบบของแบบตรวจสอบรายการประเมินหลัก.....	28
3.1 แสดงแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนลงภาคสนาม.....	69
3.2 กิจกรรมการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาภาคสนาม.....	71
3.3 องค์ประกอบหลัก 7 ด้าน แยกย่อยประกอบย่อย 24 ด้าน.....	80
3.4 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC ของแบบตรวจสอบรายการประเมินหลักการบริหารแบบกระจายอำนาจในกลุ่มสาระการเรียนรู้...81	
4.1 ร้อยละของกลุ่มประชากรจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และเพศ.....	92
4.2 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	93
4.3 ร้อยละของกลุ่มประชากรจำแนกตามระดับการศึกษา.....	93
4.4 ร้อยละของกลุ่มประชากรจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.....	95
4.5 ระดับการบริหารแบบกระจายอำนาจในเรื่องการกำหนดเป้าหมายภายในของ กลุ่มสาระการเรียนรู้.....	96
4.6 ระดับการบริหารแบบกระจายอำนาจในเรื่องการกำหนดมาตรฐานของกลุ่มสาระการเรียนรู้.....	97
4.7 ระดับการบริหารแบบกระจายอำนาจในเรื่องการกำหนดแผนการทำงาน ภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้.....	97
4.8 ระดับการบริหารแบบกระจายอำนาจในเรื่องหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้.....	98
4.9 ระดับการบริหารแบบกระจายอำนาจในเรื่องการพัฒนาบุคลากร ภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีความรู้ในการพัฒนาตนเอง	99
4.10 ระดับการบริหารแบบกระจายอำนาจในเรื่องการกำหนดมาตรฐาน เพื่อการประเมินโครงการพัฒนาบุคลากรภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้.....	100
4.11 ระดับการบริหารแบบกระจายอำนาจในเรื่องการทำหลักสูตรการเรียนรู้ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้.....	100
4.12 ระดับการบริหารแบบกระจายอำนาจในเรื่องการวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้.....	101
4.13 ระดับการบริหารแบบกระจายอำนาจในเรื่องเครื่องมือการวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้.....	101
4.14 ระดับการบริหารแบบกระจายอำนาจในเรื่องการกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน.....	102

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.15	ระดับการบริหารแบบกระจายอำนาจในเรื่องการประเมินผลการเรียน ของนักเรียน..... 103
4.16	ระดับการบริหารแบบกระจายอำนาจในเรื่องรูปแบบและวิธีการสอน เพื่อพัฒนานักเรียนตามความถนัดทางการเรียน..... 103
4.17	ระดับการบริหารแบบกระจายอำนาจในเรื่องงบประมาณที่ต้องใช้ในการผลิต และพัฒนาอุปกรณ์การเรียนการสอน..... 104
4.18	ระดับการบริหารแบบกระจายอำนาจในเรื่องการนิเทศ ติดตามประเมินผล การสอนภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้..... 105
4.19	ระดับการบริหารแบบกระจายอำนาจในเรื่องการตรวจสอบการทำงาน ตามแผนงานอย่างต่อเนื่องและวัดความก้าวหน้าตามความมุ่งหมาย..... 105
4.20	ระดับการบริหารแบบกระจายอำนาจในเรื่องการทำงานที่อยู่นอกเหนือ จากแผนงานตามปกติหรือภาระงานที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหันในกลุ่มสาระการเรียนรู้..... 106
4.21	ระดับการบริหารแบบกระจายอำนาจในเรื่องการจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอนขึ้นตามสภาพจริงในระหว่างการเรียนการสอน..... 106
4.22	ระดับการบริหารแบบกระจายอำนาจในเรื่องการสรุปผลการดำเนินงาน โครงการต่างๆ ที่เกิดขึ้นในกลุ่มสาระการเรียนรู้..... 107
4.23	ระดับการบริหารแบบกระจายอำนาจในเรื่องการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ของการทำงานตามโครงการต่าง ๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้..... 108
4.24	ระดับการบริหารแบบกระจายอำนาจในเรื่องการวางแผนการพัฒนาหลังจาก การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของการทำงานตามโครงการต่างๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้..... 108
4.25	ระดับการบริหารแบบกระจายอำนาจในเรื่องการประเมิน โครงการพัฒนาบุคลากรภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้..... 109
4.26	ระดับการบริหารแบบกระจายอำนาจในเรื่องการคัดเลือก แบบเรียนที่ใช้ในการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้..... 109
4.27	ระดับการบริหารแบบกระจายอำนาจในเรื่องการพิจารณาบุคลากร ภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อเสนอความดีความชอบ..... 110

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.28 ระดับการบริหารแบบกระจายอำนาจในเรื่องการกำหนดบทลงโทษ สำหรับบุคลากรภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้.....	111
4.29 ระดับการบริหารแบบกระจายอำนาจของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในด้านต่างๆ.....	111
4.30 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกระบวนการบริหาร แบบกระจายอำนาจระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้รายข้อ.....	112
4.31 ผลการทดสอบรายคู่ของรูปแบบและวิธีการสอนเพื่อพัฒนา นักเรียนตามความถนัดทางการเรียน.....	114
4.32 ผลการทดสอบรายคู่ของงบประมาณที่ต้องใช้ในการผลิต และพัฒนาอุปกรณ์การเรียนการสอน.....	114
4.33 ผลการทดสอบรายคู่ของการทำงานที่อยู่นอกเหนือจากแผนงานตามปกติ หรือภาระงานที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหันในกลุ่มสาระการเรียนรู้.....	115
4.34 ผลการทดสอบรายคู่ของการจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอนขึ้นตามสภาพจริงในระหว่างการเรียนการสอน.....	116
4.35 ผลการทดสอบรายคู่สรุปผลการดำเนินงานโครงการต่างๆ ที่เกิดขึ้นในกลุ่มสาระการเรียนรู้.....	116
4.36 ผลการทดสอบรายคู่ของการคัดเลือกแบบเรียนที่ใช้ในการสอน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้.....	117
4.37 ผลการทดสอบรายคู่ของการกำหนดบทลงโทษสำหรับบุคลากรภายใน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้.....	117
4.38 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกระบวนการบริหารแบบกระจายอำนาจ ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้รายข้อของค้ประกอบหลัก.....	118
4.39 ผลการทดสอบรายคู่ขององค์ประกอบหลักทางด้านการบริหารงานบุคคล.....	119
4.40 ผลการทดสอบรายคู่ขององค์ประกอบหลักทางด้านการบริหารงานการเงินและพัสดุ.....	119
4.41 ผลการทดสอบรายคู่ขององค์ประกอบหลักทางด้านการเรียนการสอน.....	120
4.42 ผลการทดสอบรายคู่ขององค์ประกอบหลักทางด้านการติดตามผลการดำเนินการ.....	121
4.43 ผลการทดสอบรายคู่ของกระบวนการบริหารแบบกระจายอำนาจ ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้.....	121

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.44 ความแตกต่างของกระบวนการบริหาร แบบกระจายอำนาจกับประสบการณ์การสอนรายองค์ประกอบย่อย.....	122
4.45 ผลการทดสอบรายคู่ของกระบวนการบริหารแบบกระจายอำนาจเรื่องกรณีพิเศษ ติดตามประเมินผลการสอนภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้กับประสบการณ์การสอน.....	123
4.46 ผลการทดสอบรายคู่ของกระบวนการบริหารแบบกระจายอำนาจการทำงานที่อยู่นอกเหนือจาก แผนงานตามปกติหรือภาระงานที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้กับ ประสบการณ์การสอน.....	124
4.47 ความแตกต่างของกระบวนการบริหาร แบบกระจายอำนาจกับประสบการณ์การสอนรายองค์ประกอบหลัก.....	125
4.48 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยตัวแปรเพศของกระบวนการบริหาร แบบกระจายอำนาจระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้รายองค์ประกอบย่อย.....	126
4.49 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยตัวแปรเพศของกระบวนการบริหาร แบบกระจายอำนาจระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้รายองค์ประกอบหลัก.....	128
4.50 การวิเคราะห์ประมาณค่าส่วนประกอบความแปรปรวนของกระบวนการ การบริหารแบบกระจายอำนาจระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้.....	129

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญรูปภาพ

ตารางที่

	หน้า
2.1 รูปแบบของแบบตรวจสอบรายการประเมินสำหรับการประเมินผลิตภัณฑ์.....	29
2.2 ลักษณะโรงเรียนเอกชนศึกษา.....	52
2.3 โครงสร้างการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนศึกษา.....	53
4.1 แผนการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....	152
4.2 แผนการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะและดนตรี กับกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา.....	153
4.3 แผนการทำงานของกลุ่มสาระคณิตศาสตร์ กลุ่มสาระสังคม กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการงานและกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ.....	154

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย